

# මව්පිය දූදරු සබැඳියාව හා යුතුකම්

සසරින් එතෙර වීමට මාවත හෙළි කළ භාග්‍යවන් බුදුරජාණන් වහන්සේ සත්ත්වයන්ගේ මෙලොව ජීවිතයේ සාර්ථකත්වය සඳහා ද අනුශාසනා කළහ. මව්පිය - දූදරුවන්ගේ පටන් පූජනීය උතුමන් - දයකයන් දක්වා විවිධ සමාජ ස්තරයන්හි සිටින අයගේ මෙලොව ජීවිතයේ සුවපත් භාවය සඳහා දේශිත දේශනා බුද්ධ දේශනාවන්හි නොයෙක් තැන ඇතුළත් වේ. ඒ අතර සිගාලොවාද, පරාභය, මංගල, වසල, ව්‍යග්ඝපජ්ජ, මෙන්ත ආදී සූත්‍ර රැසක මෙන් ම සූත්‍ර හා විනය පිටකයන්හි විවිධ තැන්හි මෙම දේශනා සඳහන් වේ.

දෙමාපියන් හා දරුවන් අතර සබැඳියාව ඉතා ප්‍රබල වූවක් බව බොහෝ දෙනා දන්නා ප්‍රකට කරුණකි. මේ බව බුදුදහම තුළ ද මැනවින් අවධාරණය කර තිබෙනු දක්නට ලැබේ. බුදුරජාණන් වහන්සේ සම්බුද්ධත්වයට පත් ව පළමුවෙන් කිඹුල්වත් පුරයට වැඩි ගමනෙහි දී ශාක්‍ය වංශිකයන් බොහෝ දෙනෙක් පැවිදි වූහ. ඒ අතර නන්ද කුමාරයා ද විය. පසුව රාහුල කුමරු ද පැවිදි කරවීය. මේ පිළිබඳව සුද්ධෝදන රජතුමා බලවත් සංවේගයට පත් ව මේ පිළිබඳව භාග්‍යවතුන් වහන්සේට දන්වා සිටියේ ය. ඒ අතර දරුවන් පිළිබඳ මව්පියන්ගේ සිත්හි පවත්නා දැඩි ස්නේහය පිළිබඳව සංවේදීව ප්‍රකාශ කළේ ය.

*භගවති මෙ භන්තේ, පබ්බජ්ජෙන අනප්පකං දුක්ඛං අහොසි. තථා නන්දෙ, අධිමන්තං රාහුලෙ. පුත්තපෙමං භන්තෙ, ඡවිං ඡන්දති. ඡවිං ඡෙඤා වම්මං ඡ්ඤති. වම්මං ඡෙඤා මංසං ඡ්ඤති. මංසං ඡෙඤා නභාරුං ඡ්ඤති. නභාරුං ඡෙඤා අට්ඨිං ඡ්ඤති. අට්ඨිං ඡෙඤා අට්ඨිමිඤ්ජං ආභව්ව තිට්ඨති. සාධු භන්තෙ අය්‍යා අනනුඤ්ඤනං මානාපිතුහි පුත්තංන පබ්බාජෙය්‍යු'න්ති.*

ස්වාමීනි, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පැවිදි වූ කල්හි මට මහත් දුකක් විය. නන්ද පැවිදි වූ කල්හි ද එසේ ම ය. රාහුල පැවිදි වූ කල්හි එයට වැඩි දුකක් විය. ස්වාමීනි, දරු සෙනෙහස සිරුරෙහි සිවිය සිඳියි. සිවිය සිඳි සම සිඳියි. සම සිඳි මස් සිඳියි. මස් සිඳි නහර සිඳියි. නහර සිඳි ඇට සිඳියි. ඇට සිඳි ඇටමිදුලු හැපී පැතිර සිටියි. ස්වාමීනි, ආර්යයන් වහන්සේලා මව්පියන් විසින් නො අනුදන්නා ලද පුතකු පැවිදි නොකරන්නේ නම් මැනවැයි.

දරුවන් කෙරෙහි මව්පියන් තුළ පවත්නා සෙනෙහස සුද්ධෝදන රජතුමා බුදුරදුන් හමුවෙහි මෙලෙස සඳහන් කර ඇත. සුද්ධෝදන රජතුමාගේ මෙම ප්‍රකාශයට ඇහුන්කම් දුන් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඊට අනුකූලතාව දැක්වීමක් වශයෙන් රජතුමාගේ සිත පහන් වන ලෙස බෙහෝ වේලාවක් අනුශාසනා කළහ. රජතුමා නික්ම ගිය කල්හි හික්මුන් රැස් කරවා 'න භික්ඛවෙ අනනුඤ්ඤනො මානාපිතුහි පුත්තො පබ්බාජෙතඛිබො. යො පබ්බාජෙය්‍ය ආපත්ති දුක්ඛටස්සා' යනුවෙන් මව්පියන්ගේ අනුමැතියකින් නැති දරුවන් පැවිදි නොකරන ලෙසත්, අනුමැතියකින් තොරව පැවිදි කරන්නේ නම් එය දුකුලා ඇවැතක් බවත් දේශනා කළහ.

සිගාල සූත්‍රයෙහි සදිසාවන් නම් කිරීමේ දී 'මානාපිතා දිසා පුබ්බා' යනුවෙන් මව්පියන් පෙරදිග හෙවත් නැගෙනහිර වශයෙන් දක්වා තිබේ. ලොවට ආලෝකය ලබා දෙන හිරු පෙරදිගින් පායන්නා සේ දරුවන්ගේ ලෝකයට ආලෝකය ලැබෙන්නේ දරුවන්ගෙනි. පුත්තානං ආපදකා පොසකා ඉමස්ස ලෝකස්ස දස්සේනාරු දරුවන් මෙලොවට ජනිත කොට පෝෂණය කොට හොඳ නරක කියා දී දරුවන් ලෝකයට ඉදිරිපත් කරන්නේ මව්පියන් විසිනි. එබඳු සුවිශේෂී කාර්යභාරයක් සිදුකරන මව්පියන් දරුවන්ට මැනවින් තම යුතුකම් දරුවන් වෙනුවෙන් ඉටු කළ යුතු අතර දරුවන් විසින් ද නිසි කල්හි තම මව්පියන්ට සිය යුතුකම් ඉටු කළ යුතුව පවතී.

දීඝනිකායෙහි සිගාල සූත්‍රයෙහි දැක්වෙන පරිදි පෙරදිග (නැගෙනහිර) දිසාව නම් වූ මව්පියන් විසින් කරුණු පහකින් දරුවන්ට සංග්‍රහ කළ යුතුව පවතී.

1. පාපයෙන් වළකීම් (පාප නිවාරණය).
2. යහපතෙහි යොදවීම් (කලානෙහි නිවෙසෙන්න).
3. ශිල්ප ලබාදෙති (සිප්පං සිකධාපෙන්න).
4. සුදුසු දරුවන් හා ආවාහ විවාහ කරදෙති (පතිරූපෙන දරෙන සංයොජෙන්න).
5. සුදුසු කල්හි දයාද ලබාදෙති (සමයෙ දයජ්ජං නියාදෙන්න).

දෙමාපියන් වෙතින් මෙලෙස යුතුකම් ඉටුවන කල්හි දරුවන් විසින් ද දෙමාපියන් කෙරෙහි පිළිපැදිය යුතු කරුණු 5කි. එනම්,

1. ආහාරපානයෙන් පෝෂණය කරන්නෙමි (හනො නෙසං හරිස්සාමි).
2. ඔවුන්ගේ කටයුතු කර දෙන්නෙමි (කිච්චං නෙසං කරිස්සාමි).
3. කුලවංශය රකින්නෙමි (කුලවංසං ධපෙස්සාමි).
4. දයාද ආරක්ෂා කරමි(දයජ්ජං පටිපජ්ජාමි).
5. දෙමාපියන් මියගිය කල්හි දක්ෂිණා සිදුකොට පින් අනුමෝදන් කරවන්නෙමි (අථ චා පන පෙනානං කාලකතානං දක්ඛිණං අනුපදස්සාමි).

කළගුණ දන්නා බව හා පුත්‍රපුත්‍රිකාර කිරීම දුර්ලභ ගුණයක් (කතඤ්ඤා කතචේදී පුග්ගලො දුල්ලහො ලොකස්මි) ලෙසත් සියලු ගුණදහම්වල පදනම කළගුණ සැලකීම බවත් (කෙවලාහෙසා භික්ඛවෙ සප්පුරිසභුමි යදිදං කතඤ්ඤාතා කතචේදිතා) බුදුරජාණන් වහන්සේ අවධාරණය කර තිබේ. අපගේ ජීවිතයට මහත් ආලෝකයක් සැපයූ දෙමාපියන් වෙනුවෙන් උපකාර කිරීම මෙලොව උසස් ම කළගුණ සැලකීමකි. එබැවින් දෙමාපියන්ට උපස්ථාන කරන ලෙස භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අනුශාසනා කළ අතර කෙතෙක් භෞතික වශයෙන් සැලකුව ද මව්පියන්ට පුත්‍රපුත්‍රිකාර කොට අවසන් කළ නොහැකි බව සඳහන් වේ. (ද්වින්නාහං භික්ඛවෙ න සුප්පතිකාරකං වදමි. මාතුච්ච පිතුච්ච). තම දෙමාපියන් දෙදෙනා සිය දෙඋර මත තබාගෙන වසර සියයක් නමුදු සියලු උපස්ථාන කළ ද ඔවුන් වෙතින් තමාට ඉටු වූ සේවයට පුත්‍රපුත්‍රිකාර කොට නිම නොහැකි බව උන්වහන්සේ අවධාරණය කරති. මෙබඳු තත්වයක් මත දෙමාපියන්ගේ ණයෙන් නිදහස් විය හැකි ක්‍රමයක් ද බුදුරජාණන් වහන්සේ අපට දේශනා කරති. එනම් මව්පියන්ගේ ශ්‍රද්ධා, ශීල, ශ්‍රැත, ත්‍යාග, ප්‍රඥ යන ගුණාංග දියුණු කරලීමට හැකිනම් ඔවුන්ට පුත්‍රපුත්‍රිකාර කළ යුතු නියම ක්‍රමය එය වශයෙන් සඳහන් කර තිබේ.

තම දරුවන් පිළිබඳ මව්පියන් විසින් කෙබඳු ආකල්පයක් ඇති කර ගත යුතු ද යන්න පැහැදිලි කරමින් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් දේශිත ‘ඒකධීතු සූත්‍රය’ (සං.නි.ii, බු.ජ.ක්‍රි. 360 පිට, ලාභසක්කාර සංයුත්ත, දැරුණවග්ග) සියලු මව්පියන් විසින් දැන ගත යුතු අතිශය වැදගත් අනුශාසනයකි.

ඒකධීතු සූත්‍රයෙහි දක්වෙන කිසියම් සැදහැවත් උපාසිකාවකට ප්‍රියමනාව එක ම දියණියක් සිටි නම් එම දියණියගෙන් කළ යුතු ඉල්ලීමක් (ආයාචනාවක්) සඳහන් වේ. එනම් ‘දියණියනි, ඔබ බුද්ධජාතරාව හෝ නන්දමාතාව හෝ බඳු වන්න’ යනුවෙනි. ඒ අතර යම් දිනෙක එම දියණිය පැවිදි වීමට කැමැති නම් ‘දියණියනි, ඔබ බේමා මෙහෙණිය හෝ උප්පලවණ්ණා මෙහෙණිය හෝ බඳු වන්න’ යනුවෙනි. තව ද ‘ඔබ වෙත ලාභ සත්කාර කීර්ති ප්‍රශංසා නොපැමිණේවා, ඉදින් ලාභසත්කාර පැමිණේ නම් එම ලාභසත්කාර කීර්ති ප්‍රශංසා ඔබට අන්තරා පිණිස නොපවතීවා’ යනුවෙන් ඉල්ලා සිටින ලෙස ද දක්වේ. දියණිය පිළිබඳ මෙබඳු ඉල්ලීමක් කිරීමට උපදෙස් ලබා දෙන බුදුරජාණන් වහන්සේ තම එක ම පුත්‍ර පිළිබඳව ද මෙබඳු ඉල්ලීමක් කරන ලෙස දේශනා කරති. ඒ බව ‘ඒකපුත්ත සූත්‍රයෙහි’ විස්තර වේ.

ඒකපුත්ත සූත්‍රයට අනුව කිසියම් සැදහැවත් උපාසිකාවකට ප්‍රියමනාව එක ම පුත්‍රෙක් සිටි නම් එම පුත්‍රාගෙන් කළ යුතු ඉල්ලීමක් (ආයාචනාවක්) සඳහන් වේ. එනම් ‘පුත්‍රණුවනි, ඔබ විත්තගාහපති හෝ හඤ්ඤාචක හෝ බඳු වන්න’ යනුවෙනි. ඒ අතර යම් දිනෙක එම පුත්‍රා පැවිදි වීමට කැමැති නම් ‘පුත්‍රණුවනි, ඔබ සැරියුත් හිමියන් හෝ මුගලන් හිමියන් හෝ බඳු වන්න’ යනුවෙනි. තවද ‘ඔබ වෙත ලාභ සත්කාර කීර්ති

ප්‍රශංසා නොපැමිණේවා, ඉදින් පැමිණේ නම් එම ලාභසත්කාර කීර්ති ප්‍රශංසා ඔබට අන්තරා පිණිස නොපවතීවා' යනුවෙනි.

සමාජය දෙස බැලූ විට පෙනී යන කරුණක් නම් හැම දෙනාට ම දරුවන් නොමැති වුව ද මව්පියන් නොවුව ද හැම කෙනෙක් ම දෙමාපියන් ලැබූ දරුවන් වන බවයි. එනිසා දරුවන් වශයෙන් හැම දෙනා ම තම මව්පියන්ට කළ යුතු යුතුකම් හැම දෙනා වෙත ම පැවැරේ. දෙමාපියන් ජීවත් ව සිටිය දී පමණක් නොව ඒ අය මිය ගිය පසුව ද ඒ අයගේ ගෞරවය සුරැකෙන පරිදි අපගේ සියලු වර්ග සකසා ගත යුතුව පවතී. තම මව්පියන්ට කරන ලොකු ම ගෞරවය නම් ඒ අයට වඩාත් පින් වැඩෙන ක්‍රියාව නම් තමන් හැකිතාක් ධර්මානුකූල ජීවිතයක් ගත කරමින් බුදුදහමින් දේශිත අනුශාසනාවන්හි ප්‍රතිඵල මේ ජීවිතය තුළ දී ම ලබා ගැනීමට උත්සාහවත් වීමයි.

ඉහත සූත්‍රයන්ට අනුව දෙමාපියන් විසින් විශේෂයෙන් ම දරුවන්ගෙන් අපේක්ෂා කළ යුත්තේ ඔවුන් ආධ්‍යාත්මික වශයෙන් උසස් තත්ත්වයකට පත්කර ලීමයි. තම දරුවන් ගිහිජීවිත ගත කරනවා නම් නැරඹුණා, බුද්ධිමත්තරා, විත්තශාභපති, හඬාලවක යන ශ්‍රාවකයන් ආදර්ශයට ගත යුතු බව මෙහි ලා සඳහන් වේ. මෙම සිව්දෙනා ම අනාගාමී ඵලයට පත් ව සිටි ගිහි ශ්‍රාවකයන් ය. එබැවින් ගිහිගෙයි වෙසෙන්නකු විසින් මොවුන් ආදර්ශයට ගත යුතු බව බුදුදහමින් අනුශාසනා කරන්නේ ඔවුන් ඉහළ ම ආදර්ශ බැවිනි. ඔවුන් පැවිදි වීමට කැමැති නම් එහි දී ඔවුන්ට සැරියුත් හිමි, මුලලන් හිමි, බේමා මෙහෙණිය, උප්පලවණ්ණා මෙහෙණිය බඳු වන්නට ආයාචනා කළ යුතු ය. පැවිදි ස්වාමීන් වහන්සේලාට ඇති ඉහළ ම ආදර්ශය මෙම ස්වාමීන් වහන්සේලාගේ ජීවිත ආදර්ශයි.

දෙමාපියන්ට සිටින වටිනා ම වස්තුව තම දරුවන් ය (යුත්තා වස්තු මනුස්සානං). එම වස්තුව සැබෑ සම්පතක් කර ගැනීමට නම් ඔවුන් ආධ්‍යාපනයෙන් පමණක් නොව ආධ්‍යාත්මික වශයෙන් ද උසස් තලයකට පත් විය යුතු ය. දරුවන් මෙබඳු සමයෙක මිනිස් ලොව උපදින්නේ මහත් වූ පිනක ආනිසංස වශයෙන් එබැවින් එම දරුවන්ට ලබා දෙන වටිනා ම වස්තුව වන්නේ තෙරුවනේ ආශීර්වාදය හා ආදර්ශයයි. මේ නිසා දරුවකු කුස පිළිසිඳ ගත් ද පටන් එම දරුවා වෙනුවෙන් පුදපූජා පවත්වමින්, සිල්සමාදන් වෙමින් ආශීර්වාද කරන්නේ දරුවාගේ දියුණුව අපේක්ෂාවෙනි. මෙලෙස ලොවට බිහිවන දරුවන් ආධ්‍යාත්මික වශයෙන් උසස් තලයකට පත්වුවහොත් එය අධ්‍යාපනික වශයෙන් හෝ දේශපාලනික වශයෙන් හෝ දරුවන් ඉහළ තලයකට පත්වීමට වඩා බෙහෙවින් වටිනා වුවකි. මව්පියන් තම ජීවිතයෙහි අවසාන සමයෙහි දරුවන් ගැන වඩාත් සතුටට පත් වන්නේ ඔවුන් ගුණදහමින් ප්‍රඥාවෙන් ආධ්‍යාත්මික වශයෙන් දියුණු වූ පමණටයි.

දූරදරුවන් නිරතුරුව ආදර්ශයට ගන්නේ තම දෙමාපියන් ය. එමනිසා දෙමාපියන් වශයෙන් වැඩිහිටියන් නිරතුරුව තම දරුවන්ට ආදර්ශයක් වන අයුරින් තම වර්ග පවත්වා ගත යුතු ව පවතී. ශ්‍රද්ධා, ශීල, ශ්‍රැත, ත්‍යාග, ප්‍රඥ යනාදි ගුණාංගවලින් දිනපතා දියුණුවට පත් වෙමින් දරුවන්ට යහපත් ආදර්ශයක් ලබා දීමට දෙමාපියන් නිතර ක්‍රියා කිරීම අවශ්‍ය වේ. හුදෙක් අවවාද දීම පමණක් නොව ආදර්ශයෙන් ම මෙය ප්‍රදර්ශනය කළ යුතුව ඇත.

දිනක් අජාසත් රජතුමා බුදුරදුන් මුණ ගැසීමට ආරණ්‍යකට ගිය අවස්ථාවෙහි ස්වාමීන් වහන්සේලා පන්සිය නමක් බුදුරදුන් සමග එම අරණෙහි සංසුන් ඉරියව්වෙන් වැඩ සිටින අයුරු දක තම උදයීහඳු පුතා ද මෙලෙස සිටිනු දකීම තම පැතුම බව රජතුමා සඳහන් කොට ඇත. මහා ප්‍රතාපවත් රජකු වූ අජාසත් නිරිඳු තම පුතා ගැන තිබුණු ආකල්පය එබඳු වූවකි. අනේපිඬු සිටුතුමා තම පුතා දහමට යොමු කිරීමට විශේෂ උපක්‍රම පවා යෙදූ අයුරු බෞද්ධ සාහිත්‍යයෙන් පෙනී යයි. අශෝක රජතුමා තම දුව හා පුතා සසුන්ගත කොට සම්බුද්ධ ශාසනයට අමිල මෙහෙයක් ඉටු කොට තිබේ. සාර් බැමිණියගේ (සැරියුත් හිමියන් ඇතුළුව) දූරදරුවන් හත් දෙනකු ම රහත් භාවයට පත් වීමෙන් ඇය මේ බුද්ධ ශාසනයෙහි සුවිශේෂී මවක් වූවා ය.

දෙමාපියන් වශයෙන් නිතර තම දරුවන් පිළිබඳව අපේක්ෂා කරන්නේ තමන්ට වඩා ගුණනුවණින් තම දරුවන් ඉදිරියට යනු දැකීමයි. එනම් අතිජාත දරුවන් බවට පත්වීමයි. එසේ නොවුණ හොත් අඩු වශයෙන් තමාට සමාන හෝ ගුණනුවණින් තම දරුවන් යුක්ත වනු දැකීම මව්පියන්ගේ අපේක්ෂාවයි. එනම්

අනුජාත දරුවන් තැනීමයි (අනිජාතං අනුජාතං පුත්තමිච්ඡන්ති පණ්ඩිතා). එහෙත් කිසි දිනක තමාට වඩා ගුණනුවණින් පිරිනුණු (අවජාත) දරුවන් වනු දැකීමට දෙමාපියෝ අපේක්ෂා නොකරති.

මෙම සූත්‍රයෙන් බුදුරජාණන් වහන්සේ විශේෂයෙන් අපේක්ෂා කරන්නේ ලාභ, සත්කාර, කීර්ති, ප්‍රශංසාවලට යටවුණු අය බවට තම දරුවන් පත් නොවීමට වගබලා ගන්නා ලෙසයි. එනම් අපට ලැබෙන ගේදෙර, ඉඩකඩම්, ධනය, යානවාහන, දූදරුවන්, ශ්‍රේණි, රැකිරක්ෂා, අධ්‍යාපනය, කීර්ති, ප්‍රශංසා, තම දක්ෂතා, රූප සම්පත්තිය මේ ආදියට යමකු දැඩිව ආශා කළ හොත් ගුණදහමින් ඉහළට යාමට ඇති අවස්ථාව මගහැරී යයි. එබැවින් මෙම ලාභ සත්කාර ආධ්‍යාත්මික දියුණුවට බාධා කරන දරුණු දේ වශයෙන් දක්වා තිබේ. බොහෝ දෙනාට ආධ්‍යාත්මික වශයෙන් ඉහළට යාමට ඇති ප්‍රධානතම බාධාව මේවාට ගිණු වීමයි. සමාජගත ජීවිතයේ දී බොහෝ විට මේවා ලැබුණු පසු සමාජයෙන් ඉහළ කීර්ති ප්‍රශංසා ලැබෙන විට බොහෝ දෙනාට ඊට මුළා වේ. ඉන්පසු ආධ්‍යාත්මික දියුණුව මගහැරී යයි. එබැවින් මෙම ලාභ සත්කාර මාළුවකුට ඇටවූ ඇමක් වශයෙන් සඳහන් ව තිබේ. නුවණැති ශ්‍රද්ධාවන්ත දෙමාපියන් වශයෙන් තම ප්‍රිය මනාප දරුවන් මෙම ලාමක වූ ලාභසත්කාරවලට තම පින්වත් දරුවන් හසුනොවීමට වග බලා ගත යුතු බව මෙම සූත්‍රයෙන් විශේෂයෙන් අවධාරණය කෙරේ.

තවද වැඩිහිටියන් දෙමාපියන් වශයෙන් දරුවන්ගෙන් මෙබඳු දෑ අපේක්ෂා කරනවා මෙන් ම වැඩිහිටියන් දෙමාපියන් වශයෙන් ඔබ ද ඔබගේ මව්පියන්ට ගෞරවයක් පිනක් ලැබෙන පරිදි ඉහත ආදර්ශ ඔබ විසින් ගත යුතු ය. ඔබ අද දූදරුවන්, ධනය ආදිය ලබා ඇත්නම් ඊට දැඩිව ආශා නොකර ආධ්‍යාත්මික වශයෙන් උසස් තලයකට පත්වීමට ද අදිටන් කර ගත යුතු ව පවතී. එම දරුවන්ට ධර්මයේ ආශීර්වාදය, ආභාසය ලබා දෙන ගමන් අප එම ධර්මයෙන් උසස් ම ප්‍රතිඵල ලබා ගැනීමට උත්සුක විය යුතුය. තමාට දරුවන් සිටිය ද එම දරුවන් හැම ද තමාට අයිති නොවන අතර යම් දිනෙක් ඔවුන් සියල්ල අතහැර තම කර්ම ශක්තිය පමණක් රැගෙන යාමට සිදුවන බැවින් තම ආධ්‍යාත්මික දියුණුව පිළිබඳව නිරතුරුව අවධානයෙන් කටයුතු කළ යුතුව ඇත. තමාට තම සිරුර ද අත්හැරීමට සිදුවන ලොවක දරුවන් ගැන කවර විශ්වාසයක් තැබිය හැකි ද? යනු බුදුසසුනේ අනුශාසනයයි (අන්තා හි අන්තනො නඤ්ඤා කුතො පුත්තෝ කුතො ධනං).

ඇතැම් විට මව්පියන් ඉතා ම දහැම් ජීවිත ගත කළ ද සසරගත කර්මවිපාක වශයෙන් දරුවන් අකීකරු වන අවස්ථා දක්නට ලැබේ. දරුවන්ගෙන් නොයෙක් හිංසාපීඩාවලට පත්වීමට ද මව්පියන් සිදුවන අවස්ථා තිබේ. මෙහි දී ධර්මය පිළිබඳ අවබෝධයක් ඇති මව්පියන් වශයෙන් අප බුද්ධිමත් ව ක්‍රියා කළ යුතු ය. ඒ පිළිබඳව කළකිරීමට පත් නොවී දුකට පත්නොවී වඩ වඩාත් දහමින් ඵල නෙළා ගැනීමට එය අවස්ථාවක් කර ගත යුතු ව ඇත. බිම්බිසාර රජතුමා තමාගේ පුතා ඉපදීමට කලින් ම තමාගේ ජීවිතයට හානියක් කරන බව දැනගෙන ම එම දරුවා හොඳින් කරුණාවෙන් පෝෂණය කළ අතර බුදුරදුන් වෙතින් ධර්ම ශ්‍රවණය කොට ඔහු දහමින් ඵල නෙළා ගත් බැවින් පුතාගෙන් එළඹුණ දුක්පීඩාවලදී කළකිරීමට පත් නොවී ධර්ම ප්‍රීතියෙන් ක්‍රියා කළ අයුරු බෞද්ධ සාහිත්‍යයෙන් ප්‍රකට වේ.

මෙම සූත්‍රයන්ගෙන් අපට ලබා ගත හැකි ප්‍රධාන අනුශාසනය නම් දරුවන් පිළිබඳ ඉහළ ම ආදර්ශය ලබා දී ඔවුන් සුමගට ගැනීමට උත්සාහ දරන අතර ලාභ, සත්කාර, කීර්ති, ප්‍රශංසාවලට ගිණු නොවීමට වගබලා ගැනීමයි. බොහෝ විට අපගේ ආධ්‍යාත්මික දියුණුව අඩාල වන ප්‍රධානතම කරුණ නම් ලාභ සත්කාරවලට ඇති දැඩි ආශාවයි. මෙය නොපෙනෙන වේගයෙන් පමණ අපව මුළාවට පත් කරයි. අපගේ ස්වර්ග මාර්ගය හා මෝක්ෂ මාර්ගයට හානි පමුණුවයි. අපේ සියලු ආධ්‍යාත්මික ජයග්‍රහණ රද පවත්නේ ලාභ සත්කාරවලට ගිණු නොවීම හා ඉන් මුළා නොවීම මතයි. එසේ නොවන්නට නම් මනා සිහිනුවණින් ධර්මය පිළිබඳ නිසි අවබෝධයකින් නිරතුරුව ක්‍රියා කළ යුතුව පවතී.

බු.ව. 2562 (ව්‍ය.ව. 2019.02.03) නවම් පොහෝදා සීල සමාදානය

ධර්මවිජය බෞද්ධ විහාරස්ථානය - ලොස් ඇන්ජලිස් - කැලිෆෝනියාව

# Abraham Lincoln's letter to his son's teacher

ඒබ්‍රහම් ලින්කන් තම පුතාගේ ගුරුතුමාට ලියූ ලිපිය

He will have to learn, I know,  
that all men are not just,  
all men are not true.  
But teach him also that  
for every scoundrel there is a hero;  
that for every selfish Politician,  
there is a dedicated leader...  
Teach him for every enemy there is a friend,

(සියලු මිනිසුන් දැනුම් නොවන බවත්  
සත්‍යවාදී නොව බවත් මගේ පුතාට ඉගෙන ගත යුතුව පවතී.  
සෑම අදහැරුම් දුර්ජනයකු පාසා ම චීරයකු ද සිටින බවත්  
සෑම ආත්මාර්ථකාමී දේශපාලනඥයකු පාසා ම ඇපකැප වූ අවංක නායකයකු සිටින බවත්  
සෑම දුර්ජන සතුරකු පාසා ම අවංක මිතුරකු සිටින බවත් මපුතනුවන්ට උගන්වන්න.)

Steer him away from envy,  
if you can,  
teach him the secret of  
quiet laughter.

(ගුරුතුමනි, ඔබට හැකි නම්, ඊර්ෂ්‍යාවෙන් /දුර්ගුණවලින් බැහැරට ඔහුව මුදවන්න.  
අව්‍යාජ, සන්සුන් සිනහවෙහි රහස ඔහුට උගන්වන්න.)

Let him learn early that  
the bullies are the easiest to lick... Teach him, if you can,  
the wonder of books...  
But also give him quiet time  
to ponder the eternal mystery of birds in the sky,  
bees in the sun,  
and the flowers on a green hillside.

(ඔබට හැකිනම්, දුමරිකයන් පරාජය කිරීමට පහසු බව ඔහුට කලින් ම උගන්වන්න.  
පොතපතෙහි අසිරිය ඔහුට කියාදෙන්න.  
අහස්කුස පියාසර කරන කුරුල්ලන්, හිරු රැසින් බබලන මීමැස්සන්,  
හරිත කඳුකරයේ ඇති මල්වල වමන්කාරය ආදිය නරඹමින්  
ඒ තුළ සැඟවුණු සදකාලික රහස ඔහුට උගන්වන්න.)

In the school teach him  
it is far honorable to fail  
than to cheat...  
Teach him to have faith  
in his own ideas,  
even if everyone tells him  
they are wrong...  
Teach him to be gentle  
with gentle people,  
and tough with the tough.

(පාසලේ දී විභාගවලින් අසමත්වීම, වංචාවෙන් සමත්වීමට වඩා  
බෙහෙවින් ගෞරවනීය බව ඔහුට උගන්වන්න.)

අන් අය විරුද්ධ වුව ද තම නිවැරදි මතය පිළිබඳ විශ්වාසය තබන්නට ඔහුට කියා දෙන්න. මෘදු අය  
සමඟ මෘදු ලෙසත් සැරපරුෂ අය සමඟ අනුරූප ලෙසත් ක්‍රියා කළ අයුරු ඔහුට උගන්වන්න.)

Try to give my son  
the strength not to follow the crowd  
when everyone is getting on the band wagon...  
Teach him to listen to all men...  
but teach him also to filter  
all he hears on a screen of truth,  
and take only the good  
that comes through.

(හැම දෙනා ම අනුගමනය කරන ජනප්‍රිය රැල්ල ම අනුගමනය කිරීම  
අනවශ්‍ය බව පිළිබඳ ශක්තිය මපුතණුවන්ට ලබා දෙන්න.  
හැමදෙනාට ම සාවද්‍යව ඇහුම්කන් දෙන්නටත්  
එහෙත් යහපත් දේ පමණක් කිරා මැන බලා  
පෙරා ගන්නටත් මපුතණුවන්ට උගන්වන්න.)

Teach him if you can,  
how to laugh when he is sad...  
Teach him there is no shame in tears,  
Teach him to scoff at cynics  
and to beware of too much sweetness...  
Teach him to sell his brawn  
and brain to the highest bidders  
but never to put a price-tag  
on his heart and soul.

(ගුරුතුමනි, ඔබට පුළුවන්ම්, දුකේ දී පවා සිනාසෙන අයුරු ඔහුට උගන්වන්න.  
කඳුළු බිඳුව ලැජ්ජාවට කරුණක් නොවන බව ද ඔහුට කියා දෙන්න.  
හැමදෙනාම විවේචනය කරන්නවුන් දෝෂ දර්ශනයට ලක්කරන්නට මපුතණුවන්ට කියා දෙන්න.  
අතිශයෝක්තියෙන් වාටුබස්වලින් ප්‍රවේශම් වන්නට ඔහුට උගන්වන්න.  
ඔහුගේ ශරීර ශක්තිය හා දැනුම ඉහළ ම මිලට විකුණන්නටත්  
එහෙත් තම හෘදය ශාක්ෂියට සහ ආත්ම ගරුත්වයට  
මිලක් නියම නොකරන්නටත් ඔහුට කියා දෙන්න.)

Teach him to close his ears  
to a howling mob  
and to stand and fight  
if he thinks he's right.  
Treat him gently,  
but do not cuddle him,  
because only the test  
of fire makes fine steel.

(බෙරිහන් දෙන සටන්පායවලට සවන් නොදීමටත්  
තමන් නිවැරදි මතය වෙනුවෙන් නැඟී සිටීමටත් ඔහුට උගන්වන්න.  
ඔහුට මෘදු ලෙස සලකන්න. නමුත් අනවශ්‍ය හුරුතලයෙන් වළකින්න.  
නියම යකඩ රත් වන්නේ රත්වූ උදුනකින් බැවිනි.)

Let him have the courage  
to be impatient...  
let him have the patience to be brave.  
Teach him always  
to have sublime faith in himself,  
because then he will have  
sublime faith in mankind.

(දෙවර්ග අවශ්‍ය තැන නොඉවසිලිවන්නව ක්‍රියා කරන්නටත්  
නිර්භීතභාවයේ (ජයග්‍රහණයේ) දී ඉවසීමත් ඔහුට ලබා දෙන්න.  
තමා පිළිබඳ හැමවිට උපරිම ම විශ්වාසය තබන්නට ඔහුට උගන්වන්න.  
එවිට ඔහු මානව වර්ගයා පිළිබඳ ඉහළ ම විශ්වාසයක් තබන බැවිනි.)

This is a big order,  
but see what you can do...  
He is such a fine fellow,  
my son!

(මෙය බැරැරුම් විධානයකි. නමුත් ඔබට හැකි පමණින් එය සපුරන්න.  
මගේ පුතා යහපත් දරුවෙකි.)

